

Apžvalga

Nr. 62

SEŠTADIENIS, 1946 M. SPALIO 19 D.

II metai

LIETUVIAI MOKA DIRBTI IR ORGANIZUOTIS

PASIKALBĖJIMAS SU UNRRA TEAM 513 DIREKTORIUMI RAYMOND MAINGEOT METINIŲ SUKARTIES PROGA

Oberlenningo UNRRA metinių sukaktuvių proga direktorius p. R. Maingeot pareiškė:

Kaip buvo kuriamos dabartinės stovyklos?

Tai buvo prieš metus, kai atvyksta į šią vietovę iškeldintieji turėjo laikinai įsikurti įvairiausiose lūnose ar palėpėse. Pagrindinėse stovyklose tik vėliau buvo parūpinotos tinkamos patalpos apsigyventi.

Anuomet ir įvairiausių priemonių nebuvo gausu. Visa tai, kas šiandien turima, buvo suorganizuota palaipsniui.

Metams praslinkus, lietuviškos stovyklos ne tik yra sutvarkytos, bet ir jų kultūrinis gyvenimas pasiekė aukštą lygį. Vaikų darželiai, pradžios mokyklos, įvairūs kursai, gimnazija, technikos mokykla man sudarė nemažą rūpesčio.

Ar Tamsta patenkintas pasiektais vaisiais?

Aš džiaugiuosi, kad galėjau bendradarbiauti su iškeldintaisiais ir jiems padėti. Šia proga noriu pareikšti padėką savo bendradarbiams, kurie atsidėję ėjo pareigas ir labai daug prisidėjo prie dabartinių sąlygų sudarymo.

Ką galite pasakyti apie lietuvius?

Lietuviai yra pasiekę aukštą intelektualinį lygį, moka dirbti kultūrinėje srityje ir tinkamai organizuotis.

Kaip vertinate stovyklas? Mūsų stovyklose vyrauja gera organizacija. Tai reiškia, kad tarpusavio susipratimas yra didelis.

Stovyklų komendantai, kurie sykiu yra ir bendruomenių pirmininkai, savo pareigas eina stropiai ir yra daug nuidirbę.

Ką galite pasakyti apie UNRRA?

UNRRA yra didelė ir labai svarbi organizacija. Žmonės, tą humanišką ir gražų UNRRA nudirbtą darbą pastebės tik vėliau.

Aš asmeniškai esu labai patenkintas, galėdamas dirbti tokioje organizacijoje, kuri daro žmonėms tik gero.

Kas dirba gali ir suklysti. UNRRA veikia yra plačios apimties ir vyksta sunkiose aplinkybėse, todėl šiandien dar sunku rezultatus įvertinti.

Mūsų stovyklų organizatorius P. Raymond Maingeot, kuris lietuvius puikiai supranta kaip ir jį lietuviai, prieš metus ėmėsi darbo. Jis anuomet blaškomus lietuvius su visu atsidėjimu ir nuširdumu apgyvendino žmoniskose patalpose ir gerai suprato kultūrinės veiklos svarbą. Tie du uždaviniai pavyko puikiai išspręsti, nes R. Maingeot, būdamas mažos, bet darbščios ir kultūringos tautos atstovas, ėmėsi uždavinio ne vien tik atlikdamas pavestas pareigas, bet rodydamas daug žmoniškumo ir įdėdamas širdies, kuri sunkiai telpa į paragrafus ir vargu suderinama su nuogais pareidymais. Jis, jo pagelbininkai ir lietuvių stovyklos džiaugiasi ne vien civilizaciniais, bet ir kultūrinės srities vaisiais. Oberlenningo stovyklos nebe pagrindo pramintos geriausiomis Vokietijoje, o

jose gyvenantieji dažnai nuogastauja dėl iškeldinimo kitur, nors tam ir neturima rimto pagrindo.

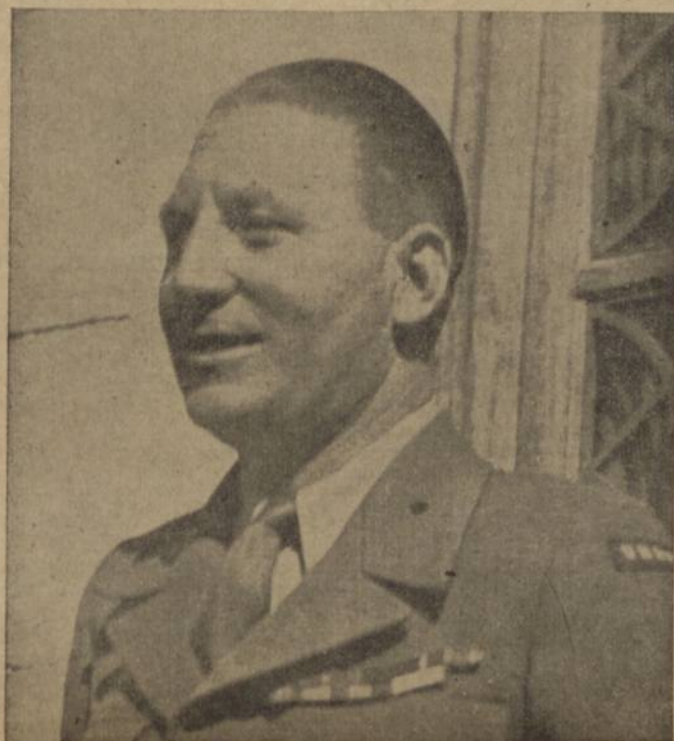
Pradėdami šioje svetimoje padangėje antruosius metus, linkime p. R. Maingeot išvėrimės darbe, o lietuviams tikimam panaudoti turimas sąlygas kūrybinei veiklai, kuri lietuvių tautą praturtintų, o šios apylinkės lietuvių gerą vardą dar labiau išgarsintų.

R. Maingeot pirmame pasauliniame kare kovojo leitenanto laipsnyje ir buvo du kartu sužeistas.

Po karo jis išitraukė į ūkio gyvenimą ir palyginti greitai išliko stambioje žmonėje.

1930 m. ėmėsi organizuoti buvusių karo kovotojų sąjungą, kuri greitai išaugo į milžinišką sąjungą.

1939 m. buvo pakviestas sekretoriumi į štabą korpuso, vadovaujamo gen. Kayantz. Po belgų kariuomenės kapituliacijos stojo į eiles slaptų kovotojų, siekusių laisvos Belgijos. P. R. Maingeot dirbo rezistencijoje iki Belgijos išlaisvinimo.

R. MAINGEOT UNRRA Team 513 Direktorius.

JAV IR TSRS SANTYKIAI PABLOGĖJO

SVARBI MIN. BYRNES KALBA APIE JAV IR SOVIETŲ S-GOS SANTYKIUS

New Yorkas, X. 19. Į Vašingtoną netikėtai atvyko JAV ambasadorius Maskvoj gen. Smith. Korespondentų žinios, šiandieninę kalbą min. Byrnes pasakė nuodugnai pasitaręs su ambasadoriumi.

Šiąnakt 3 val. ryto min. Byrnes per Vašingtono radiją pasakė į amerikiečių tautą kalbą apie santykius tarp JAV ir TSRS.

Savo kalbos pradžioje min. Byrnes išreiškė susirūpinimą dėl santykių pablogėjimo ir dėl nuolatinio politinio įtėmimų tarp JAV ir TSRS ir apgailėstą, kad tas įtėmimas didėja.

Toliau min. pažymėjo, kad sovietų valstybės vyrų puolimai JAV per Paryžiaus Konferenciją primetant jai, kad ji siekianti ekonominio Europos pavergimo yra nieko nepagrįsti ir jie yra apgailėstai tautini tuo labiau, kad taip elgiasi TSRS, kuri laike karo gavo iš JAV 10 milijardų su viršum dolerių. Amerikiečių norą užmegsti draugingus santykius su sovietų įtakoje esančiais kraštais, kalbėjo min. sovietai laiko nedraugingu žygiu TSRS atžvilgiu. Sovietai neturėtų būti nepatenkinti nes jų teritoriniai laimėjimai Pabaltijy, Rytų Vokietijoje ir Lenkijoje, Tolimuose Rytuose rodo, kad jie savo nepridėjo. Taip pat pats Stalinas patvirtino, kad nėra jokio ekonominio apsupimo.

Min. Byrnes pažymėjo, kad susitarimas yra galimas, kai viena šalis priima antros šalies reikalavimus. JAV to daryti nemano, tačiau ji taip pat nereikalauja, kad kuri kita valstybė tą padarytų. JAV nori draugingai gyventi su TSRS ir tiki, kad pavyks susitarti.

Baigdamas min. Byrnes pareiškė, kad Amerika tiki į kiekvienos tautos teisę organizuoti savo vidaus santvarką taip, kaip to pageidauja tautos dauguma. O to principo išlaikymas atneš pasaulio tautos laisvę ir taiką.

JAV PILIEČIAI MIRŠTA LAGERIUOSE

New Yorkas, X. 19. JAV užs. reik. vice min. Acheson vakar pareiškė spaudos atst., kad Jugoslavija neleidžia išvykti JAV piliečiams. 10 JAV piliečių jau mirė darbo vergų lageriuose, o 140 dar ten yra laikoma. Ryšy su tuo JAV įteikė Jugoslavijai griežtą protesto notą.

Toliau Acheson pareiškė, kad Albanija taip pat neišleidžia išvykti JAV piliečiams ir Albanijos bankas neišmoka iš JAV repatriacijai atsiųstų pinigų.

KALBĖS TRUMANAS

New Yorkas, X. 18. Ateinantį trečiądienį prezid. Trumanas, atidarydamas JTO plenumo suvažiavimą, pasakys svarbią politinę kalbą.

ATSKLEIDŽIAMSI SLAPTI DOKUMENTAI

KARO NUSIKALTĖLIŲ TEISMAS JAPONIJOJE
ATSKLEISTI BERLYNO-ROMOS-TOKIO PASITA RIMAI

Nuernbergo įvykiai, ypatin-
gai į pabaigą, buvo visiškai
užstelbę kitą tolygaus masto
procesą, kuris šiuo metu vyk-
sta Japonijoje. Į karo nusi-
kaltėlių suolą pasodinti buv-
japonų ministrai ir žymūs
generolai, kaltinami padarę
nemažesnių sunkių nusikalti-
mų kaip ir nacių aukštieji
vadai, neseniai Nuernbergo
kalėjimo kieme kartuvėmis
užbaigę savo juodą gyvenimą.

Japonų karo nusikaltėlių
teisme kaltinimus paremia
gausybė dokumentų — apie
400 tonų, — kurių dalį JAV
užsienių reik. departamentas
neseniai paskelbė viešumai.
Iš telegramų, kuriomis nuo
1941 m. lapkričio 29 d. iki
prasidėdant karo veiksmams
Pacifike buvo pasikeista tarp
Berlyno ir Tokio, aiškėja, kad
Hitleris ir Mussolini davė Ja-
ponijai tvirtą patikinimą, jog
Vokietija ir Italija paskelbs
JAV-bėms karą tuo pat, kai
tik japonai tą padarys. Vokie-
čių ambasadorius Tokijo tele-
grama pranešė Wilhelms-
strassei, kad japonų vyriaus-
ybė trumpai prieš užpuoli-
mą dar nebuvo galutinai nus-
tačiusi, ar karą Amerikai
paskelbti prieš ar po karo
veiksmų pradėjimo. Gi po
Pearl Harburo užpuolimo
Hitleris suruošė priėmimą da-
bar karo nusikaltėlių suole
sėdintio japonų pasiuntinio
Berlyne Oshimos garbei, ku-
rio metu jis šiltai spaudė
Oshimos ranką ir su pasiten-
kinimu kalbėjo: „Jūs paskel-
bėte karą kaip tik tokiu būdu,
koks buvo reikalingas.“

Dokumentai atskleidžia ir
pasitarimus, kurių metu vo-
kiečiai ne kartą bandė Ja-
poniją įtraukti į karą prieš
sovietus. Tie pasitarimai bu-
vo vedami 1942—1943 m. ir
vėliau. Galima manyti, kad
Hitleris kaip tik labiausiai pa-
geidavo japonų pagalbos at-
mintinomis Stalingrado kata-
strofos dienomis, kad tuo bū-
du sovietai būtų priversti at-
traukti žymią dalį savo jėgų
iš europinės Rusijos. Tačiau
buvo priešingai: Hitleris, tu-
rėdamas dar didžiulį kėsnį,
nemanė su kuo nors jį dalin-
tis. Tik vėliau, kai Stalingradą
rusai atsiėmė, kai kovos S.
Afrikoje ėjo į galą ir kelias
išsikėlimui Italijoje buvo iš-
laisvintas, 1943 m. gegužės
mėn. įvyko konferencija, ku-
rioje Ribbentropas mėgino iš
naujo japonus prikalbėti, kad
šie pulktų sovietus iš Azijos
kontinento. Japonų pasiunti-
niui buvo priminta, kad Hit-
leris pats dar sausio mėn.
Oshimai kalbėjęs apie planus,
pagal kuriuos vokiečių armi-
jos per Kaukazą žygiuotų į
Art. Rytus ir Vid. Aziją. Oshi-
ma dėkingai priėmė Ribben-
tropo pareikšimą dėmesį, ta-
čiau japonų vyr. karo vado-
vybė turinti kitus planus:
pirmiau užimti Australiją, po
to Indiją. Tačiau ką iš tiesų

galvojo Oshima apie 1943 m.
gegužės mėn. Ribbentropo pa-
kartotinai pasiūlytą Hitlerio
planą, paaiškėjo vėliau. Oshi-
ma davęs suprasti, jei Vokie-
tija kada nors panorėtų su
Rusija eiti į derybas, tuomet
Japonija mielai sutiktų tarp-
pininkauti. Gal būt, tai ir
buvo vienintelis pagrindas,
dėl kurio Japonija nepuolė
sovietų ir su Maskva išlaikė
diplomatinius santykius, kol ji
pati jų nenutraukė įstodama
į karą prieš Japoniją. Kiek
iš dokumentų matyti, Ribben-
tropas į šią japonų pasiunti-
nio iškeltą mintį nedavęs jo-
kio atsakymo.

VIDURIO EUROPA KRAUJUJE

„L'Epoque“ ypatingas ko-
respondentas Londone R. La-
coste rašo: „Kroatijos prima-
to byla yra Sovietų ir jų sa-
telitų organizuoto Bažnyčios
persekiojimo Rytinėje Euro-
pėje naujasis pavyzdys. Prieš
eilę mėnesių vakarinėje Uk-
rainoje pradėtas uniųjų perse-
kiojimas. 1945 m. balandžio
mėn. visi uniųjų dvasinin-
kai suimti. Przemyslio vysku-
pas ir jo padėjėjas Lvovo,
Stanislavovo metropolitas, Vo-
luinės ir Lemkovo ekzarai,
Mukačiovo, Presov vyskupai
taip pat suimti. Lvovo 500 ku-
nigų, kurie buvo dar labai
naivūs, nes šaukėsi Molotovo
pagalbos, yra suimti. Daugelis
jų jau nužudyta.“

Zinome, kad uniųjų pave-
dė administruoti ortodoksų
bažnyčias. Kardinolas Tisse-
rand pareiškė, kad už Curzono
linijos viešpatauja mirtis.

Maskvos patriarchas siun-
čia į vakarų Ukrainą dvasi-
škus, kurie yra komunistai
ateistai ir tik prisidengę dvasi-
škieio vardu.

NUTRAUKTI KREDITAI ČEKOSLOVAKIJAI

New Yorkas, X. 18. JAV
vyriausybė įsakė tučtuojau
nutraukti kreditus Čekoslova-
kijai piktis JAV armijos Eu-
ropoje reikmenis. Tie kredi-
tai buvo skirti 40 milijonų do-
lerių sumoj. Kaip to žygio
motyvas nurodomas, kad Če-
koslovakija tų reikmenų žy-
mą dalį (10 milijonų dol. su-
moj) tuojau perleido Rumuni-
jai. Vyriausybės sluoksniuose
nurodoma, kad, jei Čekoslova-
kija perparduoda kitiems, tai
ji nėra reikalinga tų prekių,
o, jei Rumunijai jų reikia,
ji gali tuo reikalu kreiptis
tiesiai į Vašingtoną.

Taip pat JAV davė įsakymą
eksporto-importo bankui tuo-
jau nutraukti derybas dėl 50
milijonų dol. kredito suteiki-
mo Čekoslovakijai. Kaip mo-
tyvas nurodoma, kad Čeko-
slovakija neperstojamai kal-
tina JAV imperialistine eko-

ANGLŲ ZONOJE LAIKRAS- CIAI CENZŪRUOJAMI

Detmoldas. Anglų zonoje iš
lietuvių ir kitų tautybių DP
pareikalauta pristatyti gauna-
mųjų stovyklose laikraščių pa-
vyzdžius. UNRRA šiuos lai-
kraščius pristatys cenzūrai, ir
jei pasirodys, kad toki lai-
kraščiai neatitinka cenzūros
nustatytiems reikalavimams,
jie bus uždrausti stovyklose
platinti.

IŠTREMTI VISI VOKIEČIAI

Londonas, X. 18. Čekoslo-
vakijos min. pirm. Gottvald
pareiškė, kad šio mėn. 29 d.
iš Čekoslovakijos išvyksta pa-
skutinis traukinys su vokie-
čiais į Bavariją. Tokiu būdu
vokiečių iškraustymas iš Če-
koslovakijos yra baigtas.

„Mgr. Makarius“ Maskvoje
yra vienas veikliausių komu-
nistų. „Mgr. Mykolas“ ank-
ščiau buvo kovojančių ateistų
vadas. Pažymėtina, kad ne-
žiūrint kankinimų, tik 5%
kunigų išsižada uniųjų tikė-
jimo. Per aštuonis mėnesius
1560 kunigų, o 60 jų sušau-
dyta kartu su metropolitu
Hipij, Stanislavovo vyskupo
rūmuose dabar įsikūrė NKVD.
Pabaltijo valstybėse tikybi-
nis persekiojimas toliau siau-
čia. Pabaltijo bažnyčios ir
daug mokyklų yra uždaryta.
Tikybės mokymas pakeistas
ateizmo dėstymu. Išvežimai
į Sibirą yra pastovus rei-
škinys.

Londone patirtomis tikro-
mis žiniomis Kroatijoje yra
15 prievartos stovyklų. OZAN
— Jugoslavų slaptoji policija
sunaikino 200.000 asmenų, o
kalėjimuose yra 100.000 as-
menų.

Centrinė Europa pergyvena
tamsias valandas, o kankinių
kraujas šaukiasi teisybės.
„Nunc est hora et potestas
tenebrorum“.

nomine politika ir kad jos
vyriausybė nepaiso JAV pilie-
čių interesų Čekoslovakijoje.

TURKIJA ATSAKĖ SOVIETŲ S-GAI

Londonas, X. 19. Vakar Tur-
kijos vyriausybė sovietų am-
basadoriui Ankarą įteikė at-
sakymą į TSRS notą dėl Dar-
danelų. Notos turinys neskel-
biamas.

Turkijos min. pirm. Pekar
Daily Telegraph suteiktame
pasikalbėjime pasakė, kad
Turkija negali sutikti bendrai
su TSRS valdyti ir ginti Dar-
danelus. Turkija sutinka, kad
Montreux sutartis būtų per-
žiūrėta. Tačiau visos Dardane-
lais suinteresuotos valstybės
turi tuo tikslu padaryti tarp-
tautinę konferenciją ir joje
tą klausimą išspręsti. TSRS
pretenzijos į Dardanelus truk-
do normalų Turkijos gyveni-
mą, baigė min. pirm.

GEN. EISENHOWERIS IŠVYKO

Frankfurtas/M., X. 19. Va-
kar gen. Eisenhoweris, pake-
liui į Vieną, buvo sustojęs Ca-
poretto ir ten amerikiečių ka-
riuomenės daliniui pasakė
trumpą kalbą, kurioje pareiškė,
kad yra būtina, JAV ka-
riuomenei likti Europoj, kad
jį iš dabar siaučiančio chaoso
sugrąžintų į tvarką. Ir JAV
kariuomenė Europoje liks tol,
kol bus reikalinga, pareiškė
Eisenhoweris.

Po to jis tuojau išskrido į
Vieną. Čia taip pat atvyko iš
Nuernbergo JAV karo mini-
stras Patterson.

Vakar po pietų gen. Eisen-
howeris atvyko į Frankfurtą/
M. ir tuojau išskrido į JAV.

JAV REIKLAUJA SOVIETUS GRAŽINTI PASKOLĄ

JAV nusiuntė Sovietams
notą, kurioje primena grąžin-
ti karo metu duotą paskolą
sumoje 11 mlrd. dolerių ir
tuo klausimu kviečia atvykti
į Vašingtoną tartis.

Oficialūs asmenys praneša,
kad ši nota Sovietams pasi-
sta jau prieš keletą savaičių,
bet iki šio meto nesulaukta
jokio atsakymo. JAV visai
nemano leistis į derybas dėl
1 mlrd. dolerių, nes tą kredi-
tą duodant, grąžinimo sąlygos
buvo aiškiai aptartos.

Nepriklausomas labai įta-
kingas dienraštis tuo klau-
simu rašo: „Taikos derybos Pa-
ryžiuje aiškiai rodo, kad So-
vietai visai nesidomi pasaulio
atstatymu, prekybos ar laivi-
ninkystės laisve. Tose sąlygo-
se JAV belieka verstis sutvar-
kyti karo metu duotą paskolą
ar sąryšyje su ja susitarti dėl
eilės kitų reikalų.“

Minėtas dienraštis primygti-
nai reikalauja, kad pagal ka-
ro reikmenų tiekimo sutarties
2 str. Sovietai grąžintų įvai-
rias reikmenes, nesuvarstytas
karo metu.

JAPONŲ MOKSLININKAI DIRBA SOVIETAMS

„Le Figaro“ spalio 14 d. nu-
meryje rašo: Mūsų korespon-
dentas iš New Yorko praneša,
kad „Atlanta Constitution“ ži-
niomis japonų mokslininkai
darė atominės bombos bandy-
mus Korėjoje prieš pat karo
pabaigą.

Minėtas laikraštis nurodo,
kad dabar tie mokslininkai
yra Sovietų belaisviai ir pri-
leidžia, kad jie nelaikomi be
darbo. Laikraštis primena, kad
1945 m. rugpjūčio mėn. ame-
rikiečių lėktuvas tvirtovė bu-
vo pašautas.

Mongolų kai kurių giminių
vadai praneša, o patvirtina du
amerikiečių inžinieriai, kurie
Habaro provincijoje darė geo-
loginius tyrinėjimus, kad rug-
sėjo 29 d. buvo bandoma pir-
moji atominė bomba.

Sovietų mokslininkai ir
technikai specialistai bandy-
mus darė didžiausioje paslap-
tyje, 60 klm. atstu nuo Le-
nos, Vitimsko apskrityje, Si-
bire.

LIET. GIMNAZIJA IR TECHNIKOS MOKYKLA

Pereitų metų rudenį susipietus Nuertingeno apskrity didesniai lietuvių tremtinių skaičiai, pradėta galvoti, kaip sudaryti sąlygas, kad jaunimas, dėl karo nutraukęs mokslą, vėl galėtų mokytis. Nuertingeno lietuvių kolonijos vadovybei kilo mintis ištirti sąlygas gimnazijai steigti. Tą darbą pasiėmė tuometinis švietimo vadovas K. Pažemėnas.

Pirmiausia reikėjo išaiškinti, kiek Nuertingeno apskrities kolonijose yra lietuvių moksleivių, norinčių gimnaziją lankyti ir ar vietoje yra kiek reikiant tinkamų mokytojų. Šiems klausimams išaiškinti lapkričio mėn. 25 d. Kirchheime buvo suauktas visos apskrities švietimo vadovų ir komendantų pasitarimas. Paaikškėjo, kad apskrityje yra apie 70 norinčių lankyti gimnaziją moksleivių ir beveik pakankamas skaičius mokytojų. Nutarta steigti gimnaziją, ir vieta jai parinkta Nuertingenas.

Lietuvių kolonijos vadovybė gimnazijos steigimo klausimą iškėlė UNRRAs direkciijoje. Dėl įvairių pašalinių kliūčių (patalpų gavimas, kolonijos ateities neaiškumas) gimnazijos steigimo reikalas buvo neaiškus ligi 1946 m. pradžios. Tada buvo gautos geros patalpos gimnazijai ir jos mokinių bendrabučiui. Jos kiek vėliau buvo pakeistos kitomis dar patogesnėmis. Gimnazijos direktorium pakviestas prityres pedagogas ir direktorius J. Daniusevičius. 1946. 1. 9 d. UNRRAs direktoriaus p. R. Maingeot iniciatyva sušauktame visos apskrities lietuvių stovyklų bendrojo ir specialiojo švietimo atsovų

pasitarime gimnazijos atidarymo klausimas buvo galutinai nuspręstas, ir gimnazija darbą pradėjo š. m. sausio mėn. 13 d. Reikia pažymėti, kad gimnazija, ją steigiant ir jai veikiant, naudojosi ir naudojasi p. dir. Maingeot palankumu ir parama.

Pirmuosius mokslo metus gimnazija baigė su 81 mokiniu ir 12 abiturientų. Antruosius mokslo metus ji pradėjo su 120 mokiniu. Jų sudėtis tokia: 53 bern. ir 67 merg; bendrabuty gyvena 34 bern. ir 40 mergaičių.

Gimnazijai, kaip įstaigai, ir mokinių bendrabučiui paskirtas atskiras namas. Kambariai klasėms geri: švarūs, šviesūs, sausi ir šilti. Bendrabučių sąlygos čia taip pat neblogos, kad ir ankštai tenka gyventi. Ankštumo nepatogumus rūpinamasi atsverti uoliu švaros ir tvarkos palaikymu. Visą suėmus, bendrabučio gyvenimo sąlygos higienos atžvilgiu patenkinamos.

Gimnazija, kaip ir visos mūsų mokyklos, jaučia rimtą mokymo priemonių trūkumą. Tačiau visus mokyklos darbo trūkumus išlygina gausaus pedagogų būrio, kurių tarpe reikia paminėti dr. A. Damušį, dr. J. Girnį, A. Banaitį, M. Žilinskiene, doc. A. Vasilauską ir dail. K. Žilinską, atsidėjimas ir mokinių uolumas. Kad ir nelengvose sąlygose gimnazija tvirtu žingsniu žengia į priekį ir su pasiteikimu žiūri į ateitį.

Antroji Nuertingeno lietuvių žymesnioji švietimo įstaiga — Aukštesnioji Technikos Mokykla, įsteigta š. m. liepos 17 d. Mokykloje veikia še skyriai: statybos (Kirchheime)

ir mechanikos bei elektrotechnikos (Nuertingene). Buvo numatyta atidaryti ir parenčiamąją klasę, tačiau negavus reikiamų patalpų ši klasė negalėjo būti atidaryta, nors kandidatų į ją, kaip ir kitus skyrius, buvo keliaropai daugiau, negu numatyta priimti.

Šiuo metu mokykloje, atkritis tam tikram procentui po pirmųjų mokslo dienų, mokosi 61 mokinys. Mokyklos lankytojai gana smarkiai aprausti darbu, nes kasdien po 6—8 val. praleidžiama mokykloje, be to dar pamokų paruošimas ir braižyba namuose, kurie, tiesą sakant, atšalus orui pasidarė nelabai mieli, nes, negavus žadėtų patalpų bendrabučiui, mokiniai buvo išskirstyti po visą koloniją, daugiausia neapšildomose palėpėse. Tokios sąlygos labai apsunkina mokymąsi, tačiau, nežiūrint į tai, mokyklos vadovybė su pasitenkinimu kalba apie mokinių atsinešimą į mokslo ir džiaugiasi pasiektais rezultatais.

Pirmas semestras baigiamas š. m. gruodžio 1 d. Įvairūs formalumai ir patikrinimai užtesė semestro baigimą. Mokykloje dirba 18 mokytojų, be to, 6 mokytojai dirba kartu ir gimnazijoje. Nevisi mokytojai gyvena vietoje; yra ir tokių, kurie į pamokas atvyksta iš Stuttgarto, Tuebingeno ir kitur.

Nors ir sunkiose sąlygose dirbant, tačiau su dideliu tiek mokytojų tiek mokinių pasiryžimu ir UNRRa parama tvirtai tikima išleisti pirmąją technikų laidą tremtyje.

Spalio 14 d., UNRRa vadovybei pritarant ir remiant, Nuertingene buvo atidaryta

dar viena švietimo įstaiga — Gailestingųjų Seserų Mokykla. Ši mokykla, į kurią priimta klausytojos tik iš Nuertingeno apskr., darbą tik pradėjo, tačiau su nemažesniais užsimojimais kaip ir kitos švietimo įstaigos. Tuo būdu su savo mokyklomis Nuertingenas stovi bene pirmoje vietoje Vakarų Vokietijoje, ir reikia džiaugtis, kad energingų pedagogų ir mokytojų iniciatyva ši kolonija žymiai prisidės prie mūsų jaunimo išmoksline, auklėjimo ir paruošimo laisvam gyvenimui Lietuvoje, į kurią ne tik mūsų jaunimas, bet ir mes visi troštame sugrįžti.

KULTŪRINĖS NAUJIENOS

Mirė prof. J. Tumėnas. Š. m. spalio 1 d. Schwenningeno (prancūzų zonoje) miesto ligoninėje mirė fil. Dr. Justinas Tumėnas.

Prof. J. Ereto straipsniai šveicarų spaudoje. Buv. Lietuvos universiteto profesorius Dr. J. Eretas dažnai parašo straipsnių į šveicarų spaudą Lietuvos ir lietuvių reikalais. Neseniai „Basler Nachrichten“ atspausdino prof. Ereto straipsnį „Apie baltų tautas ir jų kalbas“, kuriame autorius ypatingai iškelia lietuvių kalbos grožį, jos skambesį ir indoeuropietišką kilmę.

Eilėraščių rinkinys vaikams. Leonardas Žitkevičius, Lietuvoje išleides keletą eilėraščių knygelių mūsų mažiesiems („Su tėvelio kepure“ ir kt.), paruošė spaudai naują rinkinį — „Saulutė debesėlius“. Knygelę leidžia „Giedros“ leidykla Wiesbadene. Iliustravo dail. P. Osmolskis.

Ant. Škėma

EGOISTAS

(Iš bičiulio pasakojimų).

Matai, su ponu profesorium buvau keleta kartų susitikęs Vilniuje. Mes dažnai susirinkdavome pas jauną chirurgą, mokslo ir literatūros mėgėją. Kiek žinau, profesorius yra Lietuvos vokiečiai. Ir profesorium tapo vokiečių laikais. Tačiau svarbu tai, kad man jis yra simbolis. Simbolis dartinės galvosenos, kuri pagimdė egoistinę, nežmoniską tvarką. Aš bandysiu vėl prisiminti paskutinį su juo pasimatymą fantastiškajame mieste.

Taiči, pailgas universiteto namų kiemas. Po triukšmingos Pilies gatvės staigi tyla, suspausta triaukščių namų kvadratu. Kreivas akmeninis grindinys, studentų kojų išmindžiotas. Studentų, kurie dėvėjo plačias kepure, užsiaugindavo ilgus garbiniuosius plaukus ir nesuskaičiuojamus bosus vyno išpampdavo ir tūkstančius žodžių išsviesdavo

paraudę veidai degančiom romantiskom akim. Kilnių žodžių ir svajonių rūkas maišėsi su vyno garais, ir svaigios įnirtusios studentų galvos.

Laisvė, lygybė, brolybė... Didelė motiniška tėvynė... Palaima nuskriaustiems, vargas išnaudotojams...

Supuvo karštakošiškos studentiškos galvos, sutrūnėjo šilkinės garbanos, o kilnių žodžių ir svajonių rūkas išsiklaidė kartu su vyno garais.

Taiči, kiemas triaukščių namų kvadratu. Ir tyla. Ir oranžiniai žalių vijoklių raitų krikilai, susigiminatinge su paprasta žole akmeninio grindinio plyšuose. Ir mažos durerės, reikia palenkti galvą įeinant ir, pagaliau, erdvus kambarys, jau dabar baltai nudažytas, o skilautai lyg vie-nuolyne. Sienose Vilniaus grafika, buto savininkas jaunas chirurgas buvo grafikos mėgėjas. Kampe mažas švediš-

kas bariukas — stalas. Ant stalo spirito bonka (O, didelė retenybė Vilniuje vokiečių laikais!) Spiritą pagamino chirurgo pažįstamas laborantas universiteto laboratorijoje. Kas gi jam beliko veikti tuščioje laboratorijoje. Studentų nebuvo. Jų neviliojo karinė europolė ir kova už Naująją Europą. Nenorinčių tapti neoeuropiečiais prigužėjo pilni Lietuvos miškai. Sėdėjo laborantas apleistoje laboratorijoje, žvelgė į tuščių apdulkėjusių retortų, kolbų ir butelių rinkinį, klaidžiojo žiovavo, kol, pagaliau, vieną rytą saulės spindulių žaidimas tuščioj retortoj priminė jam geltoną krupniką ir... geniali mintis suspurdėjo jo smegeniniję. Iš įvairiausių likučių (daug O, H ir kitoklių organinės chemijos raidžių) tektų prirašyti, kad nustatytum jų sudėtį), laborantas pradėjo vartyti spiraitą. Ir išsilygino nuobodulio raukšlės jo kaktose ir vėl rūpestingai išvalyti švietė kolbų, retortų ir butelių rinkiniai. Jis užtikrintai pasiimdavo mėnesinę algą, jo sąžinė buvo rami, laboratorija veikė.

Tą vakarą spiritas turėjo būti ypatingas. Laborantas atsiantė bonką su eterio priemaiša, ir tas netikėtas pagerinimas išštraukė mums susikaupimo minutę. Buvome keturiese. Buto šeimininkas chirurgas, chemijos profesorius, mano kolega, taip pat literatūros mokytojas ir aš. Kaip laukinės tautos dievukas pūsojo bonka vidury stalo, ir nemirksinčios akys stebėjo „gyvybės vandenį“. Taip, mums labai reikėjo „gyvybės vandens“. Mūsų gyvybingumas buvo pernelyg menkas. Maisto ir tabako medžioklė — beveik viskas. Tiesa, dirbome savo, profesinį darbą. Chirurgas plaustė ir nagrinėjo žmonių kūnus, mano kolega ir aš žmonių sielas, bet mes nebuvoime užtikrinti savimi, mūsų tūnojo ir lyg vėžys plėtėsi dvilypumas. Tai buvo liga, tai buvo šizofrenija. Tada dėsčiau XIX amžiaus literatūra. Pačiu stipriausiu kūrybinio pakilimo metu, kada mintis knisosi praėjusio šimtmečio žmonių smegenyse, kada vaizduotėje verkė, pyko, mylėjosi, juokėsi toki tolimi

DIEVO, TRĖVYNĖS IR ARTIMO TARNYBOJE

LIETUVIAI SKAUTAI NUERTINGENO APSKR. KOLONIJOSE

Skautiškasis sąjūdis lietuvių tarpe Vokietijoje pradėjo reikštis pereinamąjį metų vasaros pabaigoje. Pradėjus kurtis Nuertingeno apskr. kolonijoms, į kai kurias vietas atsikėlė jau susiorganizuavę skautų vienetai, kurie čia savo eiles papildė iš kitų vietovių atvykusiu jaunimu. Šiandieną Nuertingeno apskr. kolonijose Dievo, tėvynės ir artimo tarnyboje stovi keli šimtai mūsų mokyklinio ir paaugusnio jaunimo, kurie savo susitvarkymu ir darbais nekarta gražiai ir pavyzdžingai užsirekomendavo, neminint jau to didžiojo auklėjimo darbo, kurį skautybė atlieka.

Nuertingene skautai, pradėję veikimą nuo atvykimo į šią vietovę dienos, pamažu augo, plėtėsi ir šiandieną sudaro tuntą, pavadintą „Gedimino Pilies“ vardu. Tuntui, kurį sudaro „Mirgos“ ir „Aušros“ draugovės gimnazijoje bei „Gražinos“, „Vytauto“ draugovės, „Žilvino“ vandens skautų laivas, oro skautų ir jaun. skautų būreliai, vadovauja sktn. V. Šimkus. Iš viso Nuertingene priskaitoma per 150 skautų. Vasaros metu buvo surengta stovykla Jungborne, padaryta iškyla į Bodeno ežerą, kur vandens skautai davė įžodį, surengta keli laukai ir kt.

Kirchheimo vietininkija, vadovaujama pskn. Balsio, priskaito apie 100 skautų. Neseniai kirchheimiečiai minėjo savo įsisteigimo metines. Kirchheime taip pat veikia ir latvių skautai (apie 50), kuriems vadovauja sktn. J. Binders.

ir toki artimi vyrai aukštom apykaklėm ir riestais ūsais, moterys plonom talijom ir karingomis į priekį iššokusiomis krūtims, kada Ibseno ar Hauptmano herojai žūdavo nuo tokių plonybių, iki kurių dar negreit prisikrapštys žmonija — staiga aštri klatinga pakaušinė mintelė perpiaudavo gyvųjų šešėlių žaidimą.

— Reikia, mielas mano, nueiti pas skyriaus vedėją, gal malkų duos. Atsimeni, ką sakė žmona vakar vakare ir šiandien iš ryto? Kelis kartus pabrėžė: „Mes jau nebeturime malkų. Malkų, suprantu, genijau, nėra. Paskutinį pagalelį sudeginau. Ryta ištraukiau iš kaimyninio sandėliuko kelias malkas, bet daugiau nebegalima, kaimynas gali pastebėti. Šiandien reikia gauti malkų.“

Ir kaip plakate pakaušinė mintelė ryškiai spausdino blavimus, racionalius sakinius.

— Žmona sakė, kad namie nėra malkų. Reikia nueiti pas X skyriaus vedėją. Reikia simpatiskai nusišypsoti ir kalta veido išraiška paprašyti

Weilheimo „Neries“ tuntas, vadovaujamas sktn. Vanago, gražiai darbuojasi, dažnai iškylauja. Skautai čia iškūrė pereinamąjį metų spalio 19 d. Šiuo metu yra trys draugovės: „Gražinos“, „Margio“ ir „D.L. K. Gedimino“, kuriose susibūrę apie 70 skautų. Šią vasarą „Neries“ tuntas buvo surengęs viso apskr. skautų sąskrydį, gana gražiai pavykusį.

SPAUDA — INFORMACIJA

NUERTINGENO APSKR. LIETUVIŲ KOLONIJOSE

Jau pirmomis lietuvių kolonijų Nuertingeno apskr. kūrėmosi dienomis buvo susirūpinta pasaulinių įvykių informacija, kuri beveik visose stovyklose pradėta tiekti. Vienur buvo leidžiami sieniniai žinių biuleteniai, kitur jie buvo spausdinami rotatoriumi. Nuertingeno kolonijoje iki naujų (1946) metų leistas „Lietuvis“, kurį šių metų pradžioje pakeitė „Mūsų Informacija“, tiekdamą gana plačią pasaulinių ir vietinio gyvenimo įvykių kroniką. Neuffene leistas ir tebeleidžiamas sieninis „Radijo Žinių“ biuletenis; Kirchheime rotatoriumi buvo spausdinamos „Išvilių Žinios“, kuriomis buvo aprūpinama ir kaimyninė Weilheimo kolonija; dieninį žinių biuletinį leidžia ir Oberlenningeno kolonija.

Balandžio 1 d. ir kitomis progomis išleista rotatoriumi spausdintų humoristinių leidinių: „Dievo Paukštėlis“ (Nuertingene), „Tecko Šluota“ (Kirchheime), „Kuntaplis“ (Neuffene). Nuertingeniečiai

Oberlenningene skautai taip pat gyvai kruta, nors jų čia yra ir neperdaugiausia — vos 30. Jiems vadovauja sktn. Kizlaitis.

Neuffene esama apie 40 skautų, kurie bene paskiausiai iš visų kolonijų susiorganizuavo. Jiems čia vadovauja pskn. Meškauskas.

Negalima nepažymėti, kad ir skautai yra tam tikrą paramą gavę iš UNRRA: daugelis aprūpinta uniformomis ir kitomis skautiškėmis reikmenimis, pagelbėta berengiant stovyklas ir iškylas. (s)

UNRRA Team 513

sporto rajonas

Nuertingeno apskr. gyveną lietuvių sportininkai aktyviau pradėjo pasireikšti š. m. sausio mėn. įsteigus UNRRA Team 513 Sporto rajono centrą.

Susiorganizavus rajono sporto centrui, visose stovyklose gyveną lietuvių sportininkai būrėsi į sporto klubus. Aktingiausi pasirodė krepšininkai ir stalo tenisininkai. 1945/46 metų žiemos krepšinio turnyre dalyvavo jau visų stovyklų krepšinio komandos: Kirchheimo „Taurus“, Weilheimo „Viltis“, Unterlenningo „Vytis“, Nuertingeno „Šarūnas“, Neufeno „Grandis“ ir Oberlenningo sporto kuopelė. Turnyro nugalėtoju išėjo Oberlenningo krepšininkai, vadov. Pilkauko.

1946 m. kovo mėn. Kirchheime buvo suruoštas stalo teniso turnyras, kuriame pirmą vietą laimėjo Čižauskas („Šarūnas“). Antrasis stalo teniso turnyras, suruoštas kovo mėn. pabaigoje Nuertingene iškėlė į pirmą vietą Mikelsons, a (Kirchheimo latvių „Tempo“).

1946 m. gegužės mėn. Kirchheime buvo suruošta UNRRA Team 513 sporto rajono pavasario sporto šventė, kurioje dalyvavo atskirų klubų krepšininkai, stalo tenisininkai, orlasvydininkai ir lengvaatletai. Krepšinio nugalėtoju išėjo Neufeno „Grandis“, orinio Nuertingeno „Šarūnas“, stalo tenise pirmą vietą laimėjo Meilus (Unterlenningo „Vytis“). Lengvosios atletikos varžybose daugiausia taškų surinko Unterlenningo „Vytis“ ir antroji vieta atsidūrė Kirchheimo „Taurus“. Iš viso daugiausia taškų surinko „Taurus“. Šventė truko 2 dienas ir sutraukė nemažą būrį svečių iš kaimyninių stovyklų.

Liepos 12—14 d. d. Oberlenningo lietuvių stovyklos suruoštoje sporto šventėje pirmą kartą pasirodė sofbole žaidėjai. Šioje šventėje į vietą krepšinio varžybose laimėjo Kirchheimo „Taurus“, orinyje Nuertingeno „Šarūnas“ ir šį kartą buvo pajėgiausia komanda, o sofbole buvo neįveikiami Oberlenningo sportininkai.

Svarbesnių sportinių įvykių grandyje yra didysis stalo teniso turnyras, kuris buvo suruoštas rugpjūčio mėn. pabaigoje Oberlenningene. Šiame turnyre dalyvavo geriausi Vokietijoje gyveną lietuvių stalo tenisininkai, kur pajėgiausio meisteris. I — Gerulaitis, II — Garunkaitis ir III — Meilus (Oberlenningas).

Pastaruoju metu pradėjo išsiti viešumon ir šachmatininkai. Aktingiausi yra Kirchheimo „Tauro“, Neufeno „Grandis“ ir Oberlenningo sporto kuopelės šachmatininkai.

Sporto rajono vadovu išrinktas Pakalniškis, kuris šias pareigas tebeina ir šiandien.

malkų. Negalima, kad žmona vogtų iš kaimyninio sandėliuko. Kaimynas gali pastebėti.

Pagaliau, paskutinis sakiny pralinksmindavo. Ne tai svarbu, kad žmona iš viso vagia malkas, o svarbu, kad kaimynas gali pastebėti. Ir sugrūdavo Ibseno ar Hauptmano imantrios psichologijos namelis. Galva ištuštėdavo. Kaip pavieniai lėktuvai skraidė sudužusių sakinių nuotrupos...

...jis šypsojosi, bet jo šypsenoj ji neišskaitė savo pralaimėjimo...

...jei X skyriaus vedėjas duotų du metrus, neblogai būtų...

...jos bejėgiškumas suteikė jam vidinį džiaugsmą... malkos būna pušinės, eglinės, drebulinės...

Arba pamokos metu, staiga į klasę žinia tyli, bet lipni ir kokia lipni, išliauždavo.

— Mėsa atvežė. Jau dalina. Pirmieji gauna geresnius gabalus. Mėsa atvežė, jau dalina.

Ne, neapgaudavo mokytojas, užsidėjęs XIX amžiaus kauke.

Mėsos troškimas buvo čia — žvilgsnių švystelėjimuose ir čia — lūpų kamučiuose.

Taip, mes buvome dvilypiai. Akmeninio amžiaus žmogus grubiai veržėsi į mūsų precizinę samonę. Mes gimėme per vėlai, mes nemokėjome kristi su krentančiu į chaosą XX amžiumi. XIX amžius buvo jau labai toli, kritimo tempas pasiutęs, akmenis kritimas į bedugnę, o mes, iškėlę rankas, norėjome užsikabinti už kažko, kas sugrąžintų mus atgal į imantrios psichologijos pavėsinę ruimą. Todėl mes buvome taip ištroškę „gyvybės vandens“. Todėl nemirksinčios akys stebėjo spirito bonką, kuri it laukinės tautelės dievukas pūpojo vidury stalo.

Tylą suardė aštrą profesorius balsas. Jaunas dar vyras buvo chemijos profesorius. Neseniai į profesorius įšventintas. Stiprus juodas vyras, kurio kampuotame veide, formulių ir skysčių tyrinėjimas įspaudė inteligento bruožų.

PRIEŠ METUS MES ATVYKOME NUERTINGENAN ...

Ne kiek jau suklysimė pasakę, jog nedaug tėra išvientintųjų, kurie nebūtų ką nors girdėję apie Nuertingena.

Pirmieji „kolonistai“ čia atsirado praėjusių metų spalio mėn. 10 d. Nepaprastu „gaistro skubumu“ juos čia atvežė amerikoniški sunkvežimiai iš Geislingeno, Bachnago, Gmundo ir pakratė miestą ant šalvygatvio. Tuo ir baigėsi visas „skubumas“, nes toliau niekam nebebuvo aišku, kam čia žmonės čia atvežė? O tokių „dūšių be vietos“ iš viso buvo du šimtai...

Pagaliam birgermeisteris „malonėja“ aprūpinti patalpomis: kiekviena „dūša“ gauna po kambarį atskirose vokiečių šeimose. Žinoma, tokį, kuris „atlieka“ ir kuris būtinai yra nekūrenamas. Vyrai kambarius paskiriamas vienoje gatvėje, žmonai kitoje, o kelių savaizčių kūdikiui visai kitame miesto kvartale... Ir kiekvienas privalo užimti savo kambarį, „glaudintis“ nevalia, nes toks yra ordnungas...

Spalio 21 d. Oberlennigene atsiranda UNRRA Team 513 kartu su visa kolonija lietuviškų „piligrimų“ ir direktorium p. R. Maingeot priešaky ir pradeda tiesti mums ranka. „Cementverkės“ salėje pastatomas pečius (iš didelės smalinės bačkos), pakuriamas jis ir po to surengiamas pirmas vietinis literatūros vakaras ir tautinių šokių šokimas. Žmonės apšilo, pralinksėjo ir ėmė juoktis.

Prieš Kalėdų šventes, UNRRAos rūpesčiu, persikeliame gyventi į atskirus namus atskirose gatvėse, visi arčiau vienas kito. Pasidarė dar linksmiau.

Sitoks, maž daug, kelias Nuertingeno kolonijos pradžios.

Sių metų bėgyje kolonija yra išaugusi dvigubai: dabar turima puspenktas šimto galvų ir nebile kokių. Taip pat prie mūsų yra prisiglaudęs geras pušimtis latvių.

Spalio 21 d. švenčiame UNRRA Team 513 veiklos metines, kuri globoja Nuertingeno apskrity esančias DP stovyklas ir taip pat minime savo gyvavimo metines šitame Nuertingene.

Vienas daugus tik žino, koks likimas mus, nelaimingus paklydėlius plačiame pasauly, būtų ištikęs, jei ne motiniškoji UNRRAos ranka. Ji suteikė egzistenciją ne tik mūsų kūniškajai gyvybei, bet taip pat ir mūsų dvasiai. Ji davė, kokias turėjo galimybes, nenumirti mums kultūriniai, už ką šitai „gerai močiutei“ mūsų dėkingumas nebus mirštamas.

Nuertinginiečiai, turėdami UNRRA direktoriaus p. R. Maingeot asmeny tėviška globėją ir mūsų reikalų supratė-

ją, šiandien gali patiekti svarų kultūrinį metinį balansą.

Šiandien nuertinginiečiai didžiuojasi šiais savo mokslo židiniais: gimnazija, Aukšt. technikos mokykla, Gailst. Seserų mokykla, pradžios mokykla ir pavyzdingu vaikų darželiu. O specialių kursų taip pat veikia visa gausybė: anglų kalbos, auto-mechanikų, elektro-technikų, šoferių, braižytojų, siuvimo, tekintojų-frizuotojų ir t. t. Dar batsiuvų dirbtuvė ir siuvykla. Kai kurie tų kursų, kaip šoferių, sėkmingai jau baigia išleisti trečią laidą.

Kooperatyvas irgi gyvai veikia, aprūpindamas koloniją kasdieninėmis reikmenimis.

Šiai judriai kolonijai, gal būt, tik nepasisėkė įkopti į meno aukštybes. Tikra tragedija: neturime mes nei choro, nei chorvedžio, nei ansamblių nei niekas pašoka „Oželi“. Tačiau savo žinioje turime didžiulę Hellerio salę su visais scenos įrengimais spektakliams, todėl ir nenuobodžiaujame be meno: pas mus atvažiuoja kiti. Čia lankėsi didieji ansambliai, graikieji šokėjai, solistai, baletininkai ir koncertininkai.

— * —

Iš tiesų, Nuertingenas yra savotiška kolonija. Pakeleivįgi nepamatyti tokio vaizdo, kokį kartais galima kitur pamatyti: kad kas sėdėtų sau prieš saulutę ir nieko neveiktų. Šito tai čia jau nėra. Čionai beveik kiekvienas yra „organizuotas“. Čia yra amžino judėjimo vaizdas — kaip kokiame skruzdėlyne. Visi čia nuolatos kur nors bėga: vieni į įvairias mokyklas, kiti su portfeliais bei bylomis į įvairiausias valdybų bei komisijų posėdžius. Treti vėl, su užpakaly kirptomis amerikoniškomis sėrmėgelėmis, skuba į paskaitas, kad praplėstų savo akiračius filosofijos, pasaulėžiūros, ekonomijos ar medicinos bei meno srityse.

Dar kiti prieš priešais bėgioja su braižybos lentomis ir kitokiais instrumentais, nusitępę visai mechanikai laksto apie garažą, šoferių mokyklos mašina triūbina gatvėje, apėjusi būsimais specialistais. Radijotechnikos klausytojas vėl bėgioja sušilęs klausinėdamas, ar kas nežina, kur galėtų gauti kondensatorių? Kitas vėl kažin kur baisiausiai skubėdamas šūkteli:

— Klausykite, ar dar spaudos nėra?

O paštininkas, apsikrovęs dideliais pundaiais laikraščių, keliauja iš namo į namą. Nieko nederbančių, nekrutantių — čia veiks nėra. Jei kas jau niekur ištikrųjų nebepritapo, tas nors gumą kramto.

Vaizba ir vaizbūnas — čia nežinomi dalykai. Ir iš kitur čia niekas „pravažiuojantis“

Didžiausia Nuertingeno l. tuvių kolonijos gatvė — Katherinenstrasse
Foto V. Vasario

neužklysta, nes žino, jog čia nieko gero neišeis... Kartą mačiau tokį vaizdą. Kažkoks pravažiuojantis sustabdo gatvėje besikubantį vietinį ir klausia:

— Sakykite, kur čia pas jus gauti cigarečių?

— Kaip, kaip?

— Kur gauti cigarečių nusipirkti?

— Ar jums galvoje negerai? Aš skubu į paskaitą ir nieko nežinau. Šiandien skaitoma „Menas ir moteris“. Dar galiu pasivėlinti, atsiprašu.

Šitoje kolonijoje niekas dar nėra matęs nei avino, nei jaučio, nei asilo... Minta Dievo paukšteliai tuo, ką duoda p. Trumanas per UNRRAos ranką ir sotūs būna... Užtat paskaitų daug.

Paklausiau lietuvių policijos

šefą, ar pasitaiko pas mus kokių įvykių?

— Blogai... — atsakė jis. Sėdime be darbo. Jau šeši mėnesiai, kaip kolonijoje nėra buvę jokio įvykio. Todėl ir vokiečių policija niekada neįkelia kojos į mūsų kvartalą, nėra čia jiems jokių reikalų.

Nuertingenas jau yra todėl žinomas, kaip lietuvių kultūrinio gyvenimo centras.

Nuertingeno kolonijos vadovybę sudaro: Pirm. ir komend. — Ign. Grigaliūnas, Vicepirm., reikalų ved. ir vert. — Baltaragis, kult. ir švietimas — Dr. Grinius, darbų skyrst. ir kūro reik. — V. Neortas, butai ir apranga — E. Eringis, sekretorius — J. Milius, ižd. ir natur. kolonijos gyvent. judėjimo tvarkytojas — A. Brusksys. A. V.

IS NEUFENO GYVENIMO

Jau praėjo metai, kai vieną ūkanotą spalio mėn. rytą Stuttgart'e amerikiečių sunkvežimiai pasikrovė per 100 išvietintų lietuvių vežti į naujai stogiamą Neuffen'o stovyklą. Pasirodė, kad tą miestelį ne taip jau lengva rasti ir sunkvežimiai turėjo pusdienį paklaizioti, kol jį surado. Pats Neuffen'as svečių laukė pagal vietinius papročius. Burmistras, nors ir buvo patuštingas lietuviams patalpas, tačiau tai padarė taip pagrindai, kad neliko net kur ir atsisėsti. Karinių įstaigų intervencijos dėka, vėliau buvo parūpintos lovos ir, ūkanom prasisklaidžius, paaiškėjo, kad miestelis yra gražioje vietoje, o ant aukšto kalno stovi (iš apačios žiūrint) romantiška pilis. Tačiau ilgai paaiškėjo, kad pilis buvo pastatyta netinkamoje vietoje ir todėl per visą savo ilgą amžių neturėjo nei vieno kaip reikiant nuotykio. (Pradėta jį statyti jau 1150 m. ir nuo to laiko buvo perstatinėjama ir remtuojama iki 1801 m., kada Lunevilles taikos konferencijoje buvo nutarta sugriauti jo sienas.) Tas pats chroniškas nuobodulys ir toliau persekioja pilies papėdėje įsitačiusią stovyklą.

Prie šimame užkampyje paliktų buv. Stuttgart'o lietuvių prisidėjo dar giminės, geri ir mažiau geri pažįstami ir stovykla greit pasiekė 250 gyventojų. Jų garbei reikia pabrėžti, kad jie nepasilikė vien prie žaliojo staliuko „sporto“, bet neužmiršo ir kultūrinio

gyvenimo, tikrojo sporto bei profesinio pasiruošimo. Švietimo vadovo Pr. Saladžiaus iniciatyva pradėta kas savaitę rengti tėvynės valandėlės, kurių metu pasiklausoma įvairių pranešimų, paskaitų etc. Toji tradicija, nepaisant to, kad sunku prisivilioti svetimais žvaigždės, tvirtai įleido šaknis, ir šią savaitę neuffeniečiai jau turės 37-tą tokią tėvynės valandėlę. Kasdien išleidžiamas radijo žinių biuletenis. Veikia pradžios mokykla su 16 mokinių, 21-nas stovyklos gyventojas studijuoja universitetuose. 10 mokois artimiausioje (9 km) Nuertingen'o gimnazijoje. Veikia Urbonais vadovaujami siuvimo kursai su 30 klausytojų. Juodus ir „Grandies“ sporto klubas. Kultivojama krepšinis, tinklinis, lengvoji atletika, futbolas ir šachmatai. Ir ūkinis gyvenimas nebuvo pamirštas. Veikia kooperatyvas ir didokas pievos plotas buvo lietuvių darbu paverstas daržiais.

Tas ramumas, kuris iki šiol buvo taip charakteringas Neuffen'o vietovei ir kuris veikia ir išvietintus asmenis, turi ir gerų privalumų. Štai, pav., kad ir faktas, jog, nepaisant kelių daugiau ar mažiau gyvų visuotinių stovyklos gyventojų susirinkimų, visi stovyklos gyventojai ir toliau vienas su kitu sveikinais. Ir savo valdžią neuffeniečiai nemėgsta verst. J. Bičiūnas nuo pat stovyklos įkūrimo tebesėdi ne labai minkštoje pirmininko bei komendanto kėdėje. (m.)

KIRCHHEIMO LIET. KOLONIJA

Ramus Svabijos miestelis Kirchheim u. Teck, kuriame prieš karą gyveno 16000, o dabar apie 20000 švabiškai šnekančių žmonių, pereitų metų liepos mėnesio pradžioje sulaukė didesnio būrio, apie 40 — ties lietuvių.

Tai buvo audringos pokario dienos. DP tada vaikščiojo visais keliais ir sustodavo ten, kur rasdavo pastogę, arba kur juos apgyvendindavo karinė valdžia. Kirchheime atsijūrę tie tautiečiai, kol dar nebuvo UNRRAs, daug sunkumų pakėlė, turėjo didelių rūpesčių. Tuometinis miestelio burmistras nežinia kieno paveiktas, darė spaudimą lietuviams, kad šie grįžtų į namus, arba padėtų vokiečiams taisyti gatves ir valyti kanalizacijos vamzdžius. Žinoma, atitinkamos įstaigos šį reikalą išaiškino, burmistras pralaimėjo kovą prieš lietuvius ir neteko patogios kėdės Rathause.

Pereinamasis, bailsus netikrumo laikotarpis tesėsi ligi 1945 m. rugpjūčio mėn. vidurio, kada apie 100 Kirchheimo lietuvių ir apie 120 latvių pasiemė globoti Esslingeno o vėliau UNRRA Team 513 Oberleningene.

Kurį laiką lietuviai gyveno RAD barakuose, o nuo spalio mėn., karinės valdžios įsakymu, persikėlė į privačius butus.

Pereinamajame laikotarpyje lietuviai jau kibo į organizacinį ir kultūrinį darbą: suorganizavo prad. mokyklą, buvo leidžiamas kasdien radijo žinių biuletenis ir kt. O gavus mechanines dirbtuves jau ir specialistai galėjo pasireikšti. Buvo suorganizuoti šaltkavių — mechanikų kursai.

Kirchheimas daug ką patraukė patogiomis gyvenimo ir darbo sąlygomis. Žmonės važiuo į čia ir iš tolimų vietovių. Susibūrus didesniai skaičiumi buvo įmanoma plačiau bet kokiam darbui užsimoti. Tuoj pradėjo organizuotis meniniai vienetai. Liutkaus iniciatyva įsisteigė vyrų kvartetas, Danilevičienės vadovaujama tautinių šokių grupė. O šių metų pavasarį iš Wuertburgo atsikėlus Liet. meno kolektyvui „Sietynas“, čia veikusiai meniniai vienetai susiliejo į vieną bendrą kolektyvą.

„Sietynas“ per 9 mėnesius Kirchheime yra davęs eilę koncertų visose Nuertingeno apskrityse lietuvių stovyklose ir keliolika koncertų kitoms lietuvių bendruomenėms. Sietyno choras gieda bažnyčioje, dalyvauja visose viešojo pobūdžio šventėse. Sietynas Kirchheime atšventė ir savo darbo metines. Kolektyvui vadovauja Alg. Kačanauskas.

Pereitais metais įsikūręs Liaudies universitetas, iškart parodė gražių užsimojimų, bet pastaruoju metu jo darbo nebegirdėti. Ypatingo veiklumo rodo skautai, surengę keletą stovyklų, išvykų ir laužų.

Skautams vadovauja P. Balasas.

Pradžios mokykla šiuo metu turi per 30 mokinių. Joje dirba 4 mokytojai. Keliolika baigusį pradžios mokyklą Kirchheime, lanko Nuertingeno gimnaziją. Mokyklos vedėjas Bulgarauskas. Vaikų darželį lanko 12 vaikučių.

Nuertingene įsteigtos Technikos mokyklos statybos sky-

rius įsikūrė Kirchheime. Čia mokosi per 20 būsimų statybininkų. Dar veikia tekintojų frezuotojų kursai, kur lankytojai be teorinių pamokų kartu gali dībtį ir praktiškai moderniai įrengtose mechaninėse dirbtuvėse. Kursams vadovauja inž. Pacevičius.

Kirchheime lietuvius sportininkus reprezentuoja „Tauras“, kurio krepšininkai dar tebeleiko UNRRA Team 513 sporto rajono meistro titulą.

Weilheimio tautinių šokių šokėjai. Sėdi mažiėji šokėjai Nuotrauka V. Bacevičiaus

Weilheimio kolonijoje pasizvalgius

Nuošaliai nuo pagrindinių geležinkelio linijų, įsispraudęs tarp Svabijos akmenuotų kalvų, ramiai sau stūksa Weilheimio miestelis. Kaip ir šimtai kitų šitokių miestelių, čia šiame krašte, su karvių ir ošusių eismu, su keisčiausiais lietuvių akiai „gėlių darželiais“ prie kiekvieno namo lango ir būtinai tik iš gatvės pusės. Ir anais „geraisiais laikais“, tur būt, niekas nepaisė patrauklių ir spalvotų plakatų turistams su šūkiu: „Aplankykite gražiosios Vokietijos žavingąjį Weilheimą...“

Tačiau šiandien, kad ir be kviečiančių plakatų pagalbos, čia „vieši“ 416 lietuvių. Jie sudaro vieną iš penkių lietuvių kolonijų Nuertingeno apskrityje, esančių UNRRA Team 513 žinioje. Weilheimiečiai lietuviai čionajos atvyko 1945 metų spalio 10 dieną iš Goepingeno. Jie turėjo laimės: iš pat pirmos dienos įsikūrė butuose, kuriuos vietiniai buvo patuštinę. Ir taip begyvendami šitame „Dievo užmirštame“ Svabijos kampe, besidalydami vieni su kitais savo rūpesčiais ir vargeliais, weilheimiečiai čia pragyveno apvalius metelius ir dabar, su kitomis Nuertingeno apskrityje lietuvių kolonijomis, švenčia metines UNRRAs globoje.

Saltoje raštinėje radau rankas betrinantį čia nuo pradžios nė kuo nepakeičiamą ir labai simpatingą bendruomenės pirmininką ir kolonijos

komendantą p. Vincą Šalčiūną.

— Kaip gyvena Weilheimas?, paklausiau jį be įžangų dide-
liu.

— O, gyvename mes tikrai geroje vienybėje, — pasakė jis. — Džiaugiamės ir liūdime visi kartu. Vieno nelaimė yra visų nelaimė, o laime džiaugiamės visi. Tačiau laimės taip bėra maža...

Ir sako — weilheimiečiai yra laisvi nuo tarpusavio vidaus intrigų ir „partinių rietenų“. Ir kam gi to viso šiandien reikia...

Svietimo srity weilheimiečiai dirba pagal savo išgales. Nuo pat čia įsikūrimo dienos veikia pradžios mokykla. Joje šiuo metu mokosi 19 mokinių. Mokyklos vedėjas Mečys Norkus. Penkiolika mokinių lanko Nuertingeno gimnaziją, vienas Aukšt. techn. mokyklą ir viena Gailistingųjų seserų mokyklą. Vaikų darželis dabar organizuojamas, vedėja bus p. Karaliūtė.

Kursais Weilheimas taip pat neatsilieka nuo kitų. Veikia šie: anglų kalbos, auto mechanikų, elektro-instaliatorių, radijo mechanikų, tekintojų-frezuotojų ir dar batsiuvų kursai. Viso kursus lanko ir nori išmokyti įvairaus amato ir kalbų — 131 išvientintasis. Iš 325 darbingų asmenų iki šiol į darbus yra tuo būdu įsijungę 207 asm. ir dar 44 asm. yra pasisiūlę UNRRai į miško kirtimo talką.

— Kas čia per metus nuveikta meno srityje?

— Turime vyrų chorą iš 20 asmenų ir mišrų chorą iš 30 asm. Repertuare vyrų choras turi 18 dalykų ir mišrus 15. Įvairiomis progomis vyrų choras yra pasirodęs šešis kartus ir mišrus keturis kartus. Choriui vadovauja p. Paškevičius. Taip pat choro vadovas organizuoja orkestrėlį savo reikalams iš keturių asmenų. Turime ir tautinių šokių šokėjų grupę iš 60 šokėjų, kuriems vadovauja Serapinaitė.

Didžiųjų ansamblių atvykų čia kaip ir nebuvo, nes salėje nėra scenos.

Kolonijoje veikia skaitykla — biblioteka, kuri įsikūrė š.m. balandžio 25 d. Bibliotekoje yra 183 tomų knygų lietuvių kalba ir 253 tomų kitom kalbom. Skaityklą — biblioteką suorganizavo ir jai vadovauja kultūrininkas Juozas Skersys.

Nors patys laikraščių ir neleidė, tačiau spauda čia turi vešlia dirva.

Tarp kitko, įdomus šios kolonijos ir „naturalinis gyventojų judėjimas“. Per šiuos apvalius metelius buvo: gimimų — 28, mirimų — 2 ir vedybų — 22. Jei ir kitur taip vyks, tai po kelerių ištremties metų grįšime tėvynėn skaitlingi...

PASKIRTOS PREMIJOS TARPT. FILMŲ KONGRESE

Tarptautinis filmų kongresas Cannes Didžiąją Tarptautinę Premiją pripažino prancūziskajai filmai „La bataille des rails“ („Kova dėl bėgių“), kurioje vaizduojamas prancūzų geležinkeliečių pasipriešinimas vokiečių okupacijos metu. Šveicariškoji filma „Paskutinis šansas“ tapo atžymėta Didžiąja Tarptautine Taikos Premija. Tarptautinę spalvotosios filmos premiją gavo sovietai už „Akmenines gėles“. Geriausia amerikietiška filma pripažinta „The Lost Weekend“ („Prarastasis savaitgalis“). Iš britų filmų pirmenybė atiteko Noel Cowards filmai „Brief Encounter“ („Trumpas susitikimas“). Dokumentinių filmų pirmąją premiją atžymėta sovietinė „Berlynas“.

Walt Disney gavo premiją už savo naujausią pašaitinę filmą „Makemine Music“, gi meksikietiškoji „Maria Candelabria“ pripažinta pirmoji nuotraukų atžvilgiu. Georges Auric gavo premiją kaip kompozitorius už muziką filmose „Simphonie pastorale“, „Cezaris ir Kleopatra“ ir „Žvėris ir gražuolė“. Geriausiais aktoriais pripažinti filmų „Prarastasis savaitgalis“ ir „Simphonie pastorale“ herojai Ray Millands ir Michele Morgans.

ĮSTEIGTA SUAUGUSIŲ GIMNAZIJA

Oldenburgas. Čia neseniai įsteigta Lietuvių Gimnazija Suaugusiems. Spalio 4 d. pradėjo darbą pirmoji ir penktoji klasė. Dirbama gimnazijos patalpose „Unterm Berg“ stovykloje.

UNRRA Team 513 centras

OBERLENNINGENO KOLONIJA

Oberleningenas — tipiškas Svabijos kaimas su visomis savo privalomomis būtenybėmis: siauromis ir aštriai kampuotomis gatvelėmis, karvių traukiamais vežimais, karčiamomis (būtinai pavadintomis tik „Zum Hirsch“, „zum Loe-wen“ ir „zum Adler“) bei ne-kaip kveplančiais „rūtų darželiais“. Nuošalu nuo didžiųjų susisiekimo arterijų. Gal būt, kad nuo pat „germanų imperijos“ laikų čia į šitą kam-pą niekada nebuvo užklydęs joks svetimšalis...

Tačiau dabar čia yra įsi-kūrusi lietuvių kolonija, susi-dedanti iš 451 gyventojų. Taip pat čia yra įsikūrusi ir UNRRA Team 513, kuri globoja visas Nuertingeno apskrity esančias DP kolonijas. Kaip ir UNRRA, taip ir lietuvių ko-lonija dabar mini savo pasto-vaus gyvenimo vienerių metų sukaktį.

Oberleningenos kolonijos užuomazga prasidėjo dar Halle/Saale, Saksonijoje. Karo metu Halle ir jos apylinkėje buvo 50 lietuvių. 1945. IV. 15 —17 d. Halle užėmus ameri-ikonams, prasidėjo į ten žmo-nių plaukimas iš apylinkių ir vietovių, kur grėsė bolševikai. Iki gegužės vidurio susirinko virš 500 lietuvių, kurie ameri-kiečių buvo šelpiami ir mai-tinami. Pasklidus gandams apie bolševikų atėjimą į Sak-soniją, žmonės pradėjo bėgti toliau į vakarus. Nors ameri-kiečių karinė valdžia buvo pažadėjusi evakuoti, esant reikaldži, tačiau apie 300 žmo-nių savo jėgomis pabėgo į vakarus tolyn. Vėliau ameri-kiečiai evakavo 180 žmonių iš Halles ir atvežė į Neckargar-tachą, prie Heilbrono. Nuo 1945. 6. 28. pabėgėlius perėmė globoti UNRRA Team 180, kurio direktorium buvo p. R. Maingeot, dabartinis mūsų di-rektorius. 4. 8. 45. išvietintieji buvo perkelti į geresnį lagerį, o nuo 1. 11. 45., to paties di-rectoriaus rūpesčiu, buvo per-

kelti į Oberleningeną ir įkur-dinti privačiuose namuose.

1946. 8. 18. Oberleningenos kolonija iš 230 žmonių padi-dėjo iki 480, nes Unterlenin-geno lietuvių koloniją atkėlė į čia ir sujungė į vieną.

Kolonijoje veikia pradžios mokykla su apie 30 mokinių ir keturiais mokytojais. Vedė-jas p. Tylas. Vaikų darželis su 30—35 auklėtiniais. Anglų kal-bos ir tekintojų kursai. Auto-mechanikai jau savo mokslus baigė.

Kaip dabar ir pridera, ko-lonija turi tautinių šokių šo-kėjų grupę. P. Likanderis da-bar organizuoja dar chorą ir džazo orkestrą saviems reika-lams.

Per šiuos metus iš viso bu-vo surengta: 6 koncertai, 2 spekt., 1 liter. vakaras, 6 pas-kaitos, 5 minėjimai, 3 sporto vakarai, 2 sporto šventės, UNRRA Team 513 sporto šventė, visa eilė turnyrų ir sporto varžybų. Be to, buvo pareng-ta dar: bendros Kūčios, Kalė-dų švenčių koncertas (savos jėgos) ir Naujųjų Metų suti-kimas su plačia programa.

Veikia klubas — skaitykla, yra radijo aparatas. Leidžia-mas radijo žinių biuletenis.

Nauji vėjai Prancuzijoje

ANTI-KOMUNISTINIS BLOKAS

Paryžius, X. 16. Prancūzijos katalikų partija šiandien paskelbė pareiškimą, kuriame sako, kad ji ateity nedaly-vaus koalicinėse vyriausybėse ir sutinkanti net ir viena pa-siimti valstybės vairavimą. Savo pareškime kviečia so-cialistus prisidėti ir pasiimti dalį atsakomybės.

Reuterio korespondentas tvirtina, kad šis pareiškimas inėš didelių permąnų Pran-cūzijos vidaus politikoj. Tokiu pasisakymu, katalikų partija nori sukurti antikomunistinį

Dail. J. Firinausko piešinys
(Iš Nuertingene vykstančios parodos).

kurio jau išleista virš 300 nu-merių. Veda Zenkevičius.

Apie 80% stovyklos gyven-tojų yra įsijungę į darbą. Vien tik vietos UNRRAoje dir-ba 46 lietuviai, kurių dalis eina vadovaujamas ir atsa-kingas pareigas.

A. V.

LENKŲ PROTESTAS DĖL LAISVĖS VARŽYMO

Gen. Mac Narney, kaip „New York Herald Tribune“ 1946 X. 12 d. numeryje pra-neša, paskelbė, jog gali būti uždaryti šie laikraščiai:

1. antidemokratiški, prona-ciški.
2. nepritaria repatriacijai.
3. nedraugingai atsiliepią apie M.G.
4. nekontroliškai rašą apie JTO valstybes.

Toki laikraščiai turi sustoti eję nuo spalio 15 dienos. M.G. yra padariusi šį sprendimą UNRRA spaudžiamą.

L. Nagorski, lenkų spaudos agentūros direktorius Edin-burge — D. Britanijoje, pri-dėdą: „Tat vyksta amerikie-čių srityje Vokietijoje. Ame-rikos lenkai gali įvertinti, ku-riomis laisvėmis ten galima naudotis. Lenkų žurnalistų sąjunga įteikė griežtą pro-testą dėl spaudos laisvės su-varžymo“.

Toliau yra išvardijama eilė lenkų laikraščių, kurie yra jau uždrausti.

D. BRITANIJA KALTINA RUMUNIJOS POLICIJA

Valstybės ministeris Hector Mac Neil, atsakydamas Ze-muosiuose rūmuose į paklau-simą, pareiškė, kad jo nuo-mone rumunų policija yra įvykdžiusi „pasibaurėtinų nu-sikaltimų“, nes ūkininkų par-tijos gen. sekretorius Nikolas Penescu buvęs užpueltas, o partijos narys buvęs nužudy-tas.

Ministeris pridūrė, kad prieš tris savaites D. Britani-jos užsienių reikalų ministe-ris neslėpdamas pareiškė Ru-munijos užs reikalų ministe-riui, ką jis galvoja tuo klau-simu.

17 ministerių ir jų pavaduo-tojų, bendradarbiavusių An-tonescu vyriausybėje, nuteisti įvairiomis bausmėmis. Nu-tųjų turtas konfiskuotas.

bloką, tvirtina koresp., kad tuo būdu atgautų per pasku-tinį plebiscitą prarastas pozi-cijas.

BRITAI SIEKIA ATOMINĖS BOMBOS PASLAPTIES IŠ-LAIKIMO

J. Vilnot, gamybos ministe-ris pranešė, kad atominės energijos tyrinėjimus darys „Thorium Ltd“ bendrovė, į kurią valstybė įdės 50% ka-pitalo.

Gamybos išdavos ir moks-liniai bendradarbiai nebus skelbiami. Tyrinėjimų vado-vai galės naudotis „diktato-rių“ teisėmis.

Baltimorėje suimti trys foto-grafai, kurie norėjo parduoti atominės bombos sprogimo vaizdus už kelis tūkstančius dolerių.

PREZID. TRUMANO PAREIŠKIMAI

New Jorkas, X. 16. Vakara pasakytų per radiją kalboj, prezid. Trumanas pareiškė, kad vyriausybė, norint suma-zinti mėsos stokos krizę, nu-tarė panaikinti kainų kontro-lę mėsai ir jos gaminiams. Prezidentas taip pat pažadėjo ir kitoms prekėms panaikinti kainų kontrolę, kad tuo būdu palaipsniui būtų prieita prie normalaus taikos gyvenimo.

Toliau prezid. paskelbė, kad dabar JAV iš viso yra 58.000.000 dirbančiųjų. Tai esąs didžiausias dirbančiųjų skaičius JAV istorijoje.

Oberleningenos mokyklinis jaunimas
Nuotrauka V. Bacevičiaus

KRONIKA

**NÜRTINGENO APSKRITIES
UNRRA GLOBOS METINĖMS
PAMINĖTI SPALIO MĖN.
20 ir 21 D.D. (NÜRTINGENE)**

PROGRAMA

Spalio 20 d.: 9 val. vėliavų pakėlimas prie valgyklos salės; 9,15–10 val. sportininkų pirmosios rungtynės; 10–11 val. pamaldos; 11–13 val. parodos atidarymas ir apžiūrėjimas (gimnazijos patalpose); 14–17,30 val. sporto varžybų oficialus atidarymas ir varžybos; 17,30–18 val. vėliavų nuleidimas; 18–19 val. oficialus akts (valgyklos salėje); 19–21 val. koncertas.

Spalio 21 d.: 9 val. vėliavų pakėlimas; 9,30–12 val. sporto varžybos ir parodos apžiūrėjimas; 14–18 val. finalinės sporto varžybos; 20 val. bendras pobūvis.

Sporto šventėje, be vietos Team 513 6 sporto komandų, dalyvaus dar reprezentacinė krepšinio komanda „Šarūnas“ iš Kempteno, Muencheno „Gintaras“, Tuebingeno „Vytis“, Dillingeno sportininkai, latvių studentų rinktinė iš Esslingeno ir ukrainiečiai.

Koncerte dalyvaus Lietuvos operos solistės: Dambrauskaitė ir Adomaitienė, latvių operos solistai, meno kolektyvas „Sietynas“, Weilheimo vyrų choras ir ukrainiečių orkestras „Pilgrim“.

UNRRA TEAM 513 1 M. DARBO SUKAKTIS

UNRRA Team 513 metinėms paminėti, šiam Teamui priklausančios stovyklos (Oberlingeno, Kirchheimo, Nuertingeno, Neufeno ir Weilheimo) ruošia koncertą, sportines varžybas ir dailės darbų parodą. Pažymėtina, kad su UNRRA Team 513 įsisteigimu surištas ir, beveik, visų šių stovyklų atsiradimas, nes tik UNRRA direkcijai įsikūrus Oberlingene pradėtas planingas ir stovyklų organizavimas bei aprūpinimas. Tokiu būdu ir daugis kolonijų švenčia savo metines. Organizuotas minėjimas įvyksta Nuertingene svarbiausia dėl to, kad čia lietuvių kolonija turi gerą salę ir kitas patogias sąlygas.

Į minėjimo iškilmes, be abejo, atvyks nemaža svečių: kariuomenės, UNRRA atstovų iš kitų Teamų ir Distrikto, Na, ir mes stengsimės tomis dienomis į Nuertingena nuvykti. Šventės programa labai plati. Dalyvaus žinomi mūsų ir kitų tautybių vokalistas ir instrumentalistas, be to, ir sportininkai šį kartą žada staigmenų. O ką parodys mūsų dailininkai? Dailininkas Firinauskas išstato savo grafikos darbų, dail. Žilinskas parodys naujausią savo aliejinę tapybą ir akvareles, dail. Vališka išstato tapybą, Osmolskis savo naujausias iliustracijas. Iš viso parodoje savo darbus išstato 7 dailininkai.

DP NUMATOMA PANAUDOTI STATYBOS DARBAMS

Hamburgas. Prie Alster ežero netoli Hamburgo pradėta vykdyti milžiniški statybos darbai — statomas ištisas kvartalas, kur bus perkelta britų zonos kontrolinė komisija ir kiti kariniai štabai. UNRRA ir karinės valdžios pagreidavimu į šiuos darbus norima įtraukti galimai daugiau DP. Tiems darbams organizuoti Luebecke sudarytas bendras visų tautybių DP organizacinis komitetas — DP Labour Board, į kurį įeina lietuvių, latvių, estų ir lenkų atstovai. Iš lietuvių į šį komitetą įeina ryšių pareigūnas Pr. Zundė ir inž. Barauskas. Karinė valdžia pritarė, kad būtų dirbama visai atskirai nuo vokiečių, saviems inžinieriams vadovaujant ir savai administracijai prižiūrint. Komitetas rūpinasi, kad būtų užtikrintos darbo ir gyvenimo sąlygos mūsų darbininkams Hamburgas. Bus duodami sunkiai dirbančiųjų priedai ir rūkalai, taip pat teikiama ir kitos privilegijos. Šiems darbams numatoma sutraukti 12.000 DP darbininkų, technologijos inžinierių, technikų ir amatininkų.

DIREKTINIS PILIEČIŲ DAUGINIMAS

Roma, X. 18. Jugoslavai sąmoningai siunčia į Triestą nėsčias moteris gimdyti. Kiekvieną dieną gimsta keli gal net keliolika jugoslavų ir tokiu būdu dirbtinai pakeliamas jugoslavų Triesto piliečių skaičius.

NEGALIMA LENKIJOS PALIKTI DEPOZITUI

Londonas, X. 19. Atsakydamas į interpellaciją britų Žem. Rūmuose britų užs. reik. vice min. Makin pareiškė, kad britų vyriausybei dar nėra pranešta kada įvyks rinkimai į Lenkijos parlamentą. Toliau Makin pareiškė, kad parlamento rinkimai nėra Lenkijos vidaus reikalas. D. Britanija nėra linkusi malšyti į Lenkijos vid. reikalus, tačiau ji turi prižiūrėti, kad būtų įvykdytas Jaltos susitarimas. Lenkija ilgus metus didvyriškai kovojo sąjungininkų pusė, kalbėjo Makin, tai ji negali būti palikta despotizmui.

Toliau Makin pabrėžė, kad Lenkijoje nėra jokios politinės laisvės. Liaudininkų partija yra, saugumo policijos nuolatos persekiojama, jos nariai areštuojami, skyriai uždaromi. Jei Lenkijoje būtų laisvi rinkimai, neabejotinai juos absočiuoia balsų dauguma laimėtų Mikolajčko partija. Tačiau, jei rinkimai į parlamentą įvyktų tais pačiais metodais, kaip buvo įvykdyta plebiscitas, būtų pasityčiojimas iš rinkimų laisvės. D. Britanija reikalauja, kad Jaltos susitarimas būtų tiksliai įvykdytas, o šią D. Britanijos poziciją tvirtai palaiko ir JAV.

Toliau kalbėdamas Makin pabrėžė, kad, jei TSRS nesutiks leisti Lenkijoje laisvų rinkimų į parlamentą, tai visas reikalas atsidsurs Tarptautiniame Teisme. O, jei rinkimai neįvyks artimoj ateity,

tatai sukels dar didesnį tarptautinį įtempimą ir nėpasitenkinimą, baigė min. Makin.

DEBATAI ŽEM. RŪMUOSE

Londonas, X. 18. Ateinanti antradienį britų parlamente įvyks debatai dėl britų užsienio politikos. Debatų metu min. Bevinas padarys platų pranešimą apie Paryžiaus Tautos Konferenciją. Be to debatu metu kalbės min. pirm. Attlee, min. McNeal, W. Churchill ir kiti. Apie tai šiandien pranešė valst. ministras lordas Morrison.

JUODOJI KNYGA

Londonas, X. 18. Graikijos vyriausybė šiandien paskelbė, kad ji artimu laiku išleis Juodąją Knygą. Joje bus sudėti visi dokumentai ir kita įrodymo medžiaga, iš kurios bus matyti tiesioginis slavų kišimasis į Graikijos pilietinį karą. Ši knyga, ją paskelbus, bus tuojau įteikta JTO.

ATSISTATYDINO PERSIJOS VYRIAUSYBĖ

Londonas, X. 19. Vakar vakare atsistatydino Persijos vyriausybė. Sachas pavedė ikšioliniam min. pirm. sudaryti naują vyriausybę.

RUZVELTAS VESTŲ DABARTINĘ TRUMANO POLITIKĄ

Naujas prekybos ministeris Averel Harrimanas, kaip AFP praneša, paskutinėje kalboje lietuvių JAV ir STRS santykius. Toje kalboje tarp kitko jis pareiškė: „Stalinas ir tarybiniai valdovai dabar yra tos nuomonės, kad sovietinė ir kapitalistinė sistemos negali būti suderintos šiame pasaulyje. Štai kodėl Sovietai yra apsisprendę visur prieštarauti JAV ir D. Britanijos pastangoms išspręsti pasaulinio mąsto problemas.“

Nors Ruzveltas, nurodo Harrimanas, buvo nuomonės, kad sovietinis ir kapitalistinis pasauliai gali sugyventi taikoje, tačiau jis šiandien negalėtų vesti kitos politikos, kurią dabar veda Trumanas. Dabartinis užsienio politikos didelis budrumas ir nepasitikėjimas Maskvos užmačioms eventualiai gali patikrinti taiką.“

APŽVALGA

Lithuanian Newspaper. Permitted by UNRRA Team 513. Išeina 3 kartus per savaitę: antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Leidžia ir redaguoja Redakcinė Kolegija. Ats. red. Alb. Valentinas. - Prenumerata 1 mėn. - RM 6.-; atskiras numeris 50 pf. Redakcija: Nuertingen (Württ.), Katharinenstr. 31/1. Administracija: Kirchheim-Teck, Kribenstr. 18. - Ein. s-ta: Apžvalga Giro-Konto Nr. 2255 in Sparkasse Kirchheim-Teck (14a). Spaudžia: A. Gottliebs & J. Obwalds Buchdr. Kirchheim-Teck.

Dail. K. Žilinskas.

(iš Nuertingene ruošiamos parodos)

Irenos portretas